

Το δικαίωμα στην κινητικότητα των νέων “Imagine ... And the world will be as one”

Imagine

-

John Lennon

*-- Don't just listen to
this song, you need to
feel it --*

John Lennon

Αναστασία Αγραφιώτη, Άννα Αλεξίου, Ελευθερία Γεωργιάδου, Μυρτώ Δημόκα,
Νικολέττα Δημόκα, Αναστασία Δούρου, Αικατερίνη Καλλιστρίδου, Αθανασία
Κανταλάφτ, Αφροδίτη Κασιμάτη, Σμαράγδα Κατσάνου, Χρήστος Κουτσοκώστας,
Χριστιάνα Λάκκα, Γεωργία Μπαρκαμπά, Ευαγγελία Μπογιάρη, Μαρία
Ναθαναηλίδου, Παναγιώτα Νίκου, Ιωάννα Οδυσσέως, Λίλιαν Παναγιωτοπούλου,
Ευριπίδης Σαμαράς

Αρσάκειο Γυμνάσιο & Λύκειο Θεσσαλονίκης, Τάξεις Α΄ και Β΄
Υπεύθυνοι Καθηγητές: Χρυσάνθη Αλεξάνδρου, Αναστασία Γκίνη,
Βασιλική Κωσταρά, Βασίλειος Μυλωνάς

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σκοπός της παρούσας εισήγησης είναι να παρουσιάσει τα δικαιώματα των νέων στις Ευρωπαϊκές χώρες σε σχέση με την κινητικότητά τους για εκπαιδευτικούς και εργασιακούς λόγους, καθώς και τις δυνατότητες που τους προσφέρονται, ώστε να είναι σωστά προετοιμασμένοι για την μετακίνησή τους σε άλλες χώρες.

Στην εποχή της παγκοσμιοποίησης, οι νέοι οραματίζονται το μέλλον τους εντός και εκτός της χώρας καταγωγής τους. Η Ε.Ε. (Ευρωπαϊκή Ένωση) διευκολύνει την ελεύθερη μετακίνηση των πολιτών της για εκπαιδευτικούς ή επαγγελματικούς σκοπούς. Όταν μιλάμε για το δικαίωμα στην κινητικότητα, αναφερόμαστε στη μετάβαση και διαμονή στο εξωτερικό ή σε έναν διαφορετικό τόπο από τον τόπο διαμονής του ατόμου για λόγους που σχετίζονται με την εκπαίδευση, την εργασία, τον εθελοντισμό, την απόκτηση ή βελτίωση της γνώσης μιας ξένης γλώσσας, την πρακτική άσκηση, την έρευνα κτλ.¹

Η μετακίνηση πολιτών στην Ευρώπη σήμερα

Στη σημερινή Ευρώπη των 510 εκατομμυρίων, πάνω από το 10% του πληθυσμού των χωρών της Ε.Ε. προέρχονται – σύμφωνα με την Eurostat² – από άλλες χώρες, εντός κι εκτός ευρωπαϊκής ζώνης. Οι αιτίες που οδηγούν στη μετακίνηση των πληθυσμών συνδέονται κυρίως με οικονομικούς και κοινωνικούς παράγοντες. Οι οικονομικοί παράγοντες σχετίζονται με την ύπαρξη υψηλότερων μισθολογικών απολαβών στις χώρες προορισμού, με βάση τους παγκοσμιοποιημένους κανόνες προσφοράς και ζήτησης εργασίας³. Όσον αφορά στη μετακίνηση πτυχιούχων ανώτατης εκπαίδευσης, παρατηρείται η τάση προσανατολισμού τους προς χώρες πρωτοπόρες σε θέματα έρευνας και καινοτομίας. Κοινωνικοί παράγοντες, οι οποίοι αλληλεπιδρούν σε μεγάλο βαθμό με τους οικονομικούς, είναι η έλλειψη προοπτικής για το μέλλον, όπως επίσης οι διακρίσεις που υφίστανται τα άτομα στη χώρα προέλευσης αναφορικά με τη φυλή, την εθνικότητα, τη θρησκεία, την τάξη και τις πολιτικές πεποιθήσεις ή ιδεολογίες.⁴

Εκπαίδευση των ευρωπαίων πολιτών του αύριο

Μέσα από εκπαιδευτικά προγράμματα, όπως το «Teachers 4 Europe», ή με τη βοήθεια της διαδικτυακής σελίδας της Ε.Ε. «Η γωνιά του παιδιού» (Kids Corner) δίνεται η δυνατότητα σε μαθητές πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης να ενημερωθούν σχετικά με την Ε.Ε. και να υιοθετήσουν τη νοοτροπία των μελλοντικών ευρωπαίων πολιτών. Οι αυριανοί πολίτες του κόσμου μαθαίνουν να επιδιώκουν την ελπίδα, την ισότητα, την συνύπαρξη και την αγάπη μεταξύ των λαών, όπως χαρακτηριστικά αναφέρεται στο τραγούδι που έγραψαν το 1989 οι Romano Musumarra and Jean-Marie Moreau, με τίτλο «On écrit sur les murs» («Γράφουμε στους τοίχους»), το οποίο επανακυκλοφόρησε το 2007 στο πλαίσιο καμπάνιας της Unicef. Οι στίχοι του μας μεταφέρουν ένα ηχηρό μήνυμα για την ελευθερία του λόγου και της έκφρασης.

ΤΡΑΓΟΥΔΙ «On écrit sur les murs» - Romano Musumarra and Jean-Marie Moreau (1989)

Εκπαίδευση και δικαίωμα στην κινητικότητα

Η κινητικότητα σε χώρες της Ε.Ε. στο πλαίσιο της εκπαίδευσης μπορεί να συνεισφέρει στην ανάπτυξη νέων δεξιοτήτων και γνώσεων, στην αναβάθμιση των προσόντων και στην βελτίωση της επαγγελματικής ετοιμότητας των νέων. Παρόλα αυτά, η μετακίνηση στο εξωτερικό, δηλαδή σε ένα άγνωστο περιβάλλον, με την υποχρεωτική ανάγκη για καθημερινή χρήση μιας ξένης γλώσσας και την επαφή με έναν διαφορετικό πολιτισμό, επιφέρει σημαντικές αλλαγές στη ζωή ενός νέου ατόμου και απαιτεί συστηματική προετοιμασία και πληροφόρηση σχετικά με τις νέες συνθήκες ζωής.

Η προετοιμασία αυτή διευκολύνεται όταν το εκπαιδευτικό σύστημα υιοθετεί καινοτόμες πρακτικές και σχέδια διδασκαλίας που προωθούν τη συνεργατικότητα, την πολυγλωσσία, καθώς και την εξοικείωση με τα θεμελιώδη ανθρώπινα δικαιώματα.

Το Erasmus+ είναι ένα από αυτά τα πρόγραμμα της Ε.Ε. και αφορά στους τομείς της εκπαίδευσης, της κατάρτισης, της νεολαίας και του αθλητισμού για τη χρονική περίοδο 2014-2020, δηλαδή σε τομείς που μπορούν να συνεισφέρουν σημαντικά στην ενσωμάτωση των κοινωνικοοικονομικών αλλαγών, των κύριων προκλήσεων, στις οποίες καλείται να ανταποκριθεί η Ευρώπη ως το τέλος της δεκαετίας.

¹ http://www.eopep.gr/teens/index.php/mobility_in_europe

² <http://ec.europa.eu/eurostat/tgm/refreshTableAction.do?tab=table&plugin=1&pcode=tps00178&language=en>

³ Beine κ. ά. (2008)

⁴ Λαμπριανίδης (2001)

Στόχος του παραπάνω προγράμματος είναι να προωθήσει τη βιώσιμη ανάπτυξη των εταίρων του στον τομέα της ανώτατης εκπαίδευσης και να συμβάλει στην επίτευξη των στόχων της Στρατηγικής της Ε.Ε. για τη Νεολαία. Πιο συγκεκριμένα, δίνει την οικονομική δυνατότητα σε περισσότερους από 4 εκατομμύρια Ευρωπαίους πολίτες να σπουδάσουν, να επιμορφωθούν, να αποκτήσουν εμπειρία και να προσφέρουν εθελοντική εργασία στο εξωτερικό.

Αυτή η επένδυση σε γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες μπορεί να ωφελήσει άτομα, ιδρύματα, οργανισμούς και την κοινωνία στο σύνολό της, και κατ'επέκταση να συμβάλλει στην ανάπτυξη, διασφαλίζοντας δικαιοσύνη, ευημερία και κοινωνική ένταξη στην Ευρώπη και πέραν αυτής.

Το πρόγραμμα Erasmus+ είναι προϊόν συνένωσης παλαιότερων επιτυχημένων ευρωπαϊκών προγραμμάτων που υλοποιήθηκαν από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατά την περίοδο 2007-2013: Comenius, Erasmus, Erasmus Mundus, Leonardo da Vinci, Grundtvig, Jean Monnet, Πρόγραμμα Διά Βίου Μάθησης, Πρόγραμμα «Νεολαία σε Δράση», Προγράμματα Tempus, Alfa, Edulink και Προγράμματα συνεργασίας με βιομηχανικές χώρες στον τομέα της ανώτατης εκπαίδευσης.

Σημαντικά χαρακτηριστικά του προγράμματος Erasmus+

- Αναγνώριση και επικύρωση των δεξιοτήτων και των επαγγελματικών προσόντων
- Διάδοση και αξιοποίηση των αποτελεσμάτων των σχεδίων
- Υποχρέωση ανοικτής πρόσβασης σε εκπαιδευτικό υλικό του Erasmus+
- Ανοικτή πρόσβαση στην έρευνα και τα δεδομένα στο πλαίσιο του Erasmus+
- Διεθνής διάσταση
- Πολυγλωσσία – Η πολυγλωσσία αποτελεί έναν από τους ακρογωνιαίους λίθους του ευρωπαϊκού εγχειρήματος και ισχυρό σύμβολο της επιδίωξης της Ε.Ε. για ενότητα σε ένα περιβάλλον με πολυμορφία
- Ισότητα και ένταξη
- Προστασία και ασφάλεια των συμμετεχόντων

Το πρόγραμμα Erasmus+ στηρίζει τα μέσα της Ε.Ε. που εξασφαλίζουν διαφάνεια και αναγνώριση των δεξιοτήτων και των προσόντων – ιδίως το Europass, το Youthpass, το ευρωπαϊκό πλαίσιο επαγγελματικών προσόντων (ΕΠΕΠ), το ευρωπαϊκό σύστημα μεταφοράς και συσσώρευσης ακαδημαϊκών μονάδων (ECTS), το ευρωπαϊκό σύστημα μεταφοράς ακαδημαϊκών μονάδων για την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση (ECVET), το ευρωπαϊκό πλαίσιο αναφοράς για τη διασφάλιση της ποιότητας στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση (EQAVET), το ευρωπαϊκό μητρώο οργανισμών διασφάλισης της ποιότητας (EQAR), την ευρωπαϊκή ένωση για την διασφάλιση της ποιότητας στην ανώτατη εκπαίδευση (ENQA), καθώς και τα πανευρωπαϊκά δίκτυα στον τομέα της εκπαίδευσης και κατάρτισης που στηρίζουν τα εν λόγω μέσα, ιδίως τα εθνικά κέντρα πληροφοριών για την αναγνώριση ακαδημαϊκών τίτλων (NARIC), τα δίκτυα Euroguidance, τα Εθνικά Κέντρα Europass, τα Εθνικά Σημεία Συντονισμού του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Επαγγελματικών Προσόντων (ΕΠΕΠ) κ. ά.

Κοινός στόχος αυτών των μέσων είναι να διασφαλίσουν την ευκολότερη αναγνώριση και την καλύτερη κατανόηση των δεξιοτήτων και των επαγγελματικών προσόντων, εντός και εκτός εθνικών συνόρων, σε όλα τα υποσυστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης καθώς και στην αγορά εργασίας, ανεξάρτητα από το αν τα προσόντα αυτά έχουν αποκτηθεί μέσω επίσημης εκπαίδευσης και κατάρτισης ή άλλων μαθησιακών εμπειριών (πχ. εργασιακή εμπειρία, εθελοντισμός, διαδικτυακή εκπαίδευση).⁵

Το σχολείο μας, το Αρσάκειο Γυμνάσιο και Λύκειο Θεσσαλονίκης, έχει διακριθεί επί σειρά ετών σε τέτοιου είδους δράσεις και ευρωπαϊκά προγράμματα, όπως το «eTwinning» και το «European Youth Education - Think Europe» και εκπροσωπείται από επιλεγμένους και διακριθέντες μαθητές σε ευρωπαϊκά συνέδρια («Why Europe Matters» και EYP). Μέσα από τέτοιες συμμετοχές οι μαθητές μας έχουν αναπτύξει αναμφισβήτητα μία δημοκρατική και ελεύθερη προσωπικότητα με ισχυρή αυτοαντίληψη, συναισθηματική

⁵ http://www.erasmusplus.cy/uploadfiles/IDEP/Calls/2018/programme_guide_gr_2018.pdf

σταθερότητα, διαλεκτική ικανότητα, σταθερές κοινωνικές και ανθρωπιστικές αρχές, χωρίς στερεότυπα και προκαταλήψεις.⁶

«Νεολαία σε κίνηση»

Η Ευρώπη στηρίζει τους νέους. Οι κεντρικοί άξονες της πρωτοβουλίας «Νεολαία σε κίνηση» συμπυκνώνονται μέσα σε μια φράση: *«ταξίδεψε, επιμορφώσου, σπούδασε και μοιράσου τις εμπειρίες και το ταλέντο σου, πάρε μέρος, καινοτόμησε και δημιούργησε, γίνε εθελοντής, μάθε τα δικαιώματά σου και δούλεψε»*.

Η πρωτοβουλία «Νεολαία σε κίνηση» αποτελεί μια «εργαλειοθήκη» με μέτρα τα οποία θα συμβάλουν στη δημιουργία των σωστών συνθηκών για την επίτευξη των στόχων που έχει θέσει ο νέος για την καριέρα του, καθώς υπάρχει ανάγκη για εκσυγχρονισμό στην εκπαίδευση, προσαρμογή της εκμάθησης στις απαιτήσεις της αγοράς εργασίας, και διευκόλυνση της διαμονής στο εξωτερικό.⁷

Το μέλλον των επαγγελματιών υψηλής ειδίκευσης (“High skilled professionals”)

Η παγκοσμιοποίηση και η διεθνής κινητικότητα ασκούν σημαντική επίδραση στη μετακίνηση εξειδικευμένου ακαδημαϊκού και επιστημονικού προσωπικού. Οι επαγγελματίες υψηλής ειδίκευσης ενθαρρύνονται να σκεφθούν παγκόσμια (“think globally”) και τείνουν να «κινηθούν» εργασιακά ανά τον κόσμο ως μέλη μιας παγκόσμιας κοινότητας, ενώ, παράλληλα, έχουν τη δυνατότητα - με τη βοήθεια των τεχνολογικών εξελίξεων στην επικοινωνία και το διαδίκτυο - να εργάζονται εξ αποστάσεως και να αμείβονται για τη γνώση τους χωρίς απαραίτητα να μετακινούνται.⁸

Εξάλλου, παρατηρείται ότι η μετακίνηση δεν είναι πλέον, όπως παλαιότερα, «μονής κατεύθυνσης» (brain drain), αλλά υπάρχουν αμφίδρομες ροές μεταξύ των κρατών – κυρίως μεταξύ των αναπτυγμένων –, κάτι που δημιουργεί το φαινόμενο της «κυκλοφορίας εγκεφάλων» (brain circulation) και από το οποίο προκύπτουν οφέλη για τις λιγότερο αναπτυγμένες χώρες.⁹

Κλείνοντας, ας αναφέρουμε ότι οι νέοι, με εργαλείο την εκπαίδευση, στοχεύουν σε ένα καλύτερο μέλλον για τους ίδιους και τις οικογένειές τους και μπορούν πλέον να σχεδιάζουν και να υλοποιούν την σταδιοδρομία και την ατομική τους επαγγελματική ανέλιξη εντός ή και εκτός της Ε.Ε. Μ’ αυτό τον τρόπο αποκτούν υψηλό μορφωτικό επίπεδο, διευρύνουν τους ορίζοντές τους πέρα από τα όρια της χώρας τους και ζουν σε έναν κόσμο ειρηνικό, χωρίς σύνορα και προκαταλήψεις, όπως οραματίστηκε και ο John Lennon στο δημοφιλές τραγούδι του με τίτλο “Imagine”, άλλο ένα τραγούδι με το οποίο ασχολήθηκε το μουσικό σύνολο του Σχολείου μας.

ΤΡΑΓΟΥΔΙ: «Imagine» - John Lennon (1971)

⁶ <http://blogs.sch.gr/eu-pdede/archives/352>

⁷ http://www.erasmusplus.cy/uploadfiles/IDEP/Calls/2018/programme_guide_gr_2018.pdf

⁸ Λαμπριανίδης (2001)

⁹ Gaillard (1997)

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

Beine, M., Docquier, F. & Rapoport, H. (2008). Brain drain and human capital formation in developing countries: Winners and losers. *Economic Journal*. 118(April), σ. 636

Gaillard, J. & Gaillard, A.M. (1997) Introduction: The international mobility of brains? *Science, Technology & Society*. Vol 2-Nr. 2 (July-December 1997), σ. 195-228

Δαμανάκης, Μ., Κωνσταντινίδης, Σ. & Τάμης, Α. (2014) Νέα Μετανάστευση από και προς την Ελλάδα. Ρέθυμνο: Εκδόσεις Κέντρου Ερευνών & Μελετών (Κ.Ε.ΜΕ.)

Λαμπριανίδης, Λ. (2011) Επενδύοντας στη φυγή - Η διαρροή επιστημόνων από την Ελλάδα την εποχή της παγκοσμιοποίησης. Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική

ΔΙΚΤΥΟΓΡΑΦΙΑ:

Μπαρής, Θ. (2013) Η συμβολή των Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων στην ποιότητα της εκπαίδευσης <http://blogs.sch.gr/eu-pdede/archives/352> (προσπελάστηκε στις 20/2/2018)

<http://ec.europa.eu/eurostat/tgm/refreshTableAction.do?tab=table&plugin=1&pcode=tps00178&language=en> (προσπελάστηκε στις 24/2/2018)

https://www.berlin-institut.org/fileadmin/user_upload/Europas_demografische_Zukunft_2017/Europa_online.pdf (προσπελάστηκε στις 24/2/2018)

<http://www.teachers4europe.gr/> (προσπελάστηκε στις 20/2/2018)

http://europa.eu/kids-corner/parents-teach/index_el.htm (προσπελάστηκε στις 20/2/2018)

http://www.erasmusplus.cy/uploadfiles/IDEP/Calls/2018/programme_guide_gr_2018.pdf (προσπελάστηκε στις 10/2/2018)

http://www.eopper.gr/teens/index.php/mobility_in_europe (προσπελάστηκε στις 10/2/2018)

19 & 20
ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2018

Αρσάκεια-Τοσίτσεια
Σχολεία Εκάλυς

σε έναν
κόσμο που
αλλάζει

ΠΑΝΑΡΣΑΚΕΙΑΚΟ
ΜΑΘΗΤΙΚΟ
ΣΥΝΕΔΡΙΟ

το **Δικαίωμα**
στην **Εκπαίδευση**
& η Εκπαίδευση
στα **Ανθρώπινα**
Δικαιώματα

ΜΑΘΗΤΕΣ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΟΙ
ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ
ΦΟΡΕΩΝ

<http://synedria.arsakeio.gr>

ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ | POSTER | ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ | ΤΑΙΝΙΕΣ ΜΙΚΡΟΥ ΜΗΚΟΥΣ
| ΔΡΩΜΕΝΑ | ΡΗΤΟΡΙΚΑ | ΕΚΘΕΣΕΙΣ

ΙΔΡΥΜΑ ΜΑΡΙΑΝΝΑ Β. ΒΑΖΙΝΟΓΙΑΝΝΗ
MARIONNA V. BAZINOYANNI FOUNDATION

Το θέμα τού Συνεδρίου συνδέεται με το εκπαιδευτικό πρόγραμμα για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα «Λέμε την Αλήθεια στην Εξουσία» που τελεί υπό την αιγίδα τού Υπουργείου Παιδείας και της Προεδρίας τής Ελληνικής Δημοκρατίας και υλοποιείται στην Ελλάδα με πρωτοβουλία τού Ιδρύματος «Μαριάννα Β. Βαζινογιάννη» σε συνεργασία με τού Ιδρυμα «Robert F. Kennedy Human Rights».

ROBERT F.
KENNEDY
HUMAN
RIGHTS

ΧΟΡΗΓΟΙ:

ACTIVE
COMPUTER SYSTEMS

WIND

viewmaster
films

πεδίο

Ελληνικά
γράμματα